

Áfallaáætlun Djúpavogsskóla

Hlutverk áfallaáætlunarinnar er að vera skólastjórnendum og öðru starfsfólki skólans til aðstoðar við að mæta ýmiss konar áföllum sem nemendur og/eða starfsfólk verða fyrir eða tengjast með öðrum hætti. Einnig tekur áætlunin til náttúruhamfara, veikindafaraldurs og annarrar hættu sem stafað getur að nemendum og starfsfólki.

Áfallaráð vegna áfalla í grunn- og tónskólanum:

Skólastjóri
Aðstoðarskólastjóri
Verkefnastjóri stoðteymis
Húsvörður/Ritari

Áfallaáætlun Djúpavogsskóla

Undir áætlun þessa falla einungis stærri áföll, samkvæmt nánari skilgreiningu. Öll áföll sem teljast minniháttar, s.s. minniháttar áverkar, veikindi og jafnvel dauðsföll fjarskyldra ættingja, falla ekki undir áætlun þessa en eru meðhöndluð samkvæmt öðrum leiðum.

1. Skilgreining:

Áföll sem þessi áætlun tekur til eru m.a.:

- Dauðsfall innan skólans, hjá nemanda eða starfsmanni.
- Alvarleg, lífshættuleg veikindi nemenda eða starfsmanna.
- Stærri slys innan skólans hjá nemanda eða starfsmanni þar sem kalla þarf til lækni og / eða sjúkrabíl.
- Dauðsfall í nánustu fjölskyldu nemanda.
- Hópslys innan sveitarfélagsins þar sem nokkur fjöldi manna slasast eða lætur lífið. ✦
Náttúruhamfarir í eða nærri heimabyggð.
- Veikindafaraldur í eða nærri heimabyggð

Skilgreining þessi tekur aðeins til núverandi nemenda skólans og núverandi starfsmanna hans.

2. Fyrstu viðbrögð við áfalli

Ef um slys er að ræða í eða við skólann:

- Kalla skal strax til lækni og/eða sjúkrabíl – **hringja í 112**. Ef slysið verður í frímínútum / útiveru skal hringt inn /nemendur teknir inn, jafnvel þó frímínútum /útiveru séu ekki lokið.
- Nemendum er safnað í sínar stofur ásamt umsjónarkennara þar sem reynt er að róa nemendur og gefa þeim þær upplýsingar sem tiltækar eru.
- Mikilvægt er að réttar upplýsingar fari til nemenda þannig að ranghugmyndir og sögusagnir fari ekki af stað.
- Skólastjóri hefur samband við aðstandendur þess slasaða og gerir þeim grein fyrir því sem gerst hefur.
- Sjá til þess að engar upplýsingar fari frá nemendum eða starfsfólki inn á netmiðla.

3. Aðgerðalistar ef um dauðsfall er að ræða:

Í skólanum:

Ef nemandi deyr eða slasast alvarlega á skólatíma:

- Sá sem fyrstur kemur á slysstað á að sjá til þess að skyndihjálpi sé veitt eins fljótt og mögulegt er og að hringt sé á sjúkrabíl og lögreglu. **112**
- *Skólastjóri* hringir í prest og hann beðinn um að hafa samband við foreldra.
- Enginn svarar í síma nema *skólastjóri*, *aðstoðarskólastjóri* eða *meðlimir úr áfallaráði*. Sem minnstar upplýsingar eru gefnar og aðeins til þeirra sem hlut eiga að máli. Engar upplýsingar eru veittar til fjölmiðla.
- Einn kennari eða starfsmaður skólans bíður hjá slasaða barninu á meðan aðrir kennarar sinna hinum.
- Ath. hvort sá slasaði eigi systkini í skólanum, ná í það/þau og veita því/þeim sérstaka hjálpi. *Skólastjóri*, eða *aðstoðarskólastjóri* til vara.
- Öllum nemendum vísað í sínar heimastofur.
- *Skólastjóri* / *aðstoðarskólastjóri* gengur í stofur og upplýsir starfsmenn um leið og mál skýrast.
- Hver bekkur er hjá sínum umsjónarkennara þar sem eftir er dagsins þar sem nemendur fá upplýsingar þegar þær liggja fyrir. Nemendur fá tækifæri til að vinna úr viðbrögðum sínum og tilfinningum og fjalla nánar um atburðinn.
- Prestur kallaður í skólann til að aðstoða við áfallshjálpi.
- Senda út bréf til allra foreldra þar sem atburðum dagsins er lýst, eða haft samband símleiðis.

Utan skólatíma:

Ef nemandi deyr eða slasast alvarlega utan skólatíma:

- Fá staðfestingu á andláti eða slysi hjá foreldrum, presti eða lögreglu.
- Kalla til áfallaráð og bekkjarkennara viðkomandi nemanda. Hafa stuttan fund þar sem fólk skiptir með sér verkum og ákveður fyrstu viðbrögð skólans:
 - hver á að tilkynna andlát eða slys á nemanda
 - hvernig og hvar á að tilkynna andlátið eða slysið
- Prestur kallaður í skólann til að aðstoða við áfallahjálp.
- Senda út bréf til allra foreldra til að segja hvað gerst hafi.
- Ath. hvaða nemendur eru ekki í skóla og hafa samband heim til þeirra. *Skólastjórnendur.*
- Allt starfsfólk kallað saman og tilkynnt hvað gerst hafi og fyrstu viðbrögð skólans kynnt.

Vinna í bekk næsta dag ef um dauðsfall er að ræða:

- Spyrja hvort einhver viti nú þegar um dauðsfallið og hvernig þeir hafi fengið fréttir af því.
- Skapa þægilegt andrúmsloft, t.d. kveikja á kerti í kennslustofunni.
- Gefa nemendum tækifæri til að spyrja spurninga. Ef kennarinn hefur ekki svar á reiðum höndum er mikilvægt að segjast ætla að afla sér upplýsinga.
- Segja nemendum hvernig næstu skóladagar verði og hvað verði gert í tengslum við andlátið.
- Hafa fund með áfallaráði í lok dags þar sem farið verður yfir stöðu mála og næstu skref ákveðin.
- Fulltrúar skólans fara í heimsókn til aðstandenda viðkomandi nemanda með samúðarkveðju frá skólanum. Í samráði við aðstandendur, eftir 2-5 daga.

Næstu dagar:

- Útbúa kveðju frá bekknum, minningargreinar, myndir og fleira sem við á.
- Nemendur og kennarar geta tekið saman minningarbrot um hið látna skólasystkini og afhent foreldrum þess. Það geta verið t.d. ljóð, teikningar, ljósmyndir eða eitthvað annað.
- Heimsókn að gróf hins látna.
- Muna eftir þeim látna á afmælisdegi, við skólaslit, o.s.frv.

Athugið að hið hefðbundna skólastarf sefar ótta og kvíða.

Jarðarförin:

- Hvetja nemendur til að fara að jarðarförinni í fylgd með foreldrum sínum.
- Hvetja starfsfólk skólans til að fara að jarðarförinni.
- Senda kveðju frá skólanum.
- Ákveða hverjir eigi að skrifa minningargrein fyrir hönd skólans – *skólastjóri.*

- Flagga í hálfra stöng við skólann daginn sem jarðarförin fer fram – *húsvörður*.

4. Dauðsfall eða alvarleg veikindi/slys foreldra eða annarra náinna ættingja.

Í kjölfar dauðsfalls er barn oft fjarverandi í einhvern tíma. Það gefur kennaranum svigrúm til að undirbúa bekkinn og um leið sjálfan sig áður en nemandinn kemur aftur í skólann.

Muna þarf að öll hluttekning auðveldar nemandanum að koma aftur í skólann.

- Fá staðfestingu á andláti hjá sóknarpresti / aðstandendum.
- Tilkynna starfsfólki um atburðinn.
- Funda með áfallaráði og bekkjarkennara þar sem viðbrögð skólans eru ákveðin.
- Segja bekknum frá því sem gerst hefur.
- Hvetja nemendur til að útbúa einhvern hlut eða gjöf handa bekkjarfélaganum.
- Umsjónarkennari og skólastjórnendur hafi samband heim til nemanda.
- Hvetja þarf barnið til að koma sem fyrst aftur í skólann. Kennari þarf að skapa andrúmsloft þannig að barnið finni ekki til kvíða þegar það kemur aftur í skólann.
- Mikilvægt er að kennarinn sé búinn að ráðfæra sig við barnið um fyrsta daginn. Sum börn vilja tala um atburðina en aðrir vilja ekki heyra minnst á þá.
- Gæta þess að hafa samráð við ættingja barnsins um aðgerðir.
- Hlúa vel að nemanda á eftir. Þjóða utanaðkomandi aðstoð, t.d. skólahjúkrunar-fræðing, sálfræðing, félagsráðgjafa.
- Spyrja um líðan nemandans næstu mánuði á eftir.

Ekki er óalgengt að hegðun og námserfiðleikar barna stafi af sorg sem þau hafa orðið fyrir, jafnvel þótt langur tími sé liðinn, mánuðir eða jafnvel meira en ár.

Rétt er að hafa í huga að skilnaður foreldra getur haft í för með sér svipuð sorgareinkenni og ef um dauðsfall væri að ræða. Því er mikilvægt að foreldrar geri skólanum viðvart ef um skilnað er að ræða.

5. Dauðsfall eða alvarleg slys starfsmanna:

- ✦ Fá staðfestingu á andláti.
- ✦ Kalla til áfallaráð og ákveða fyrstu viðbrögð skólans í samráði við ættingja starfsmanns.
- ✦ Tilkynna starfsfólki atburðinn og hvernig skólinn ætli að bregðast við.
- ✦ Tilkynna nemendum atburðinn.
- ✦ Flagga í hálfra stöng
- ✦ Fá prest til að koma í skólann.
- ✦ Skrifa minningargrein fyrir hönd skólans.
- ✦ Heimsækja aðstandendur með kveðju frá skólanum.
- ✦ Leyfa nemendum að tjá sig um atburðinn bæði með því að tala og einnig í ýmis konar skapandi vinnu.
- ✦ Bekkurinn skrifi jafnvel minningargrein um starfsmenn.

6. Langvarandi veikindi:

Þegar alvarleg veikindi koma upp á heimili nemanda verður hann oft fyrir áfalli sem m.a. getur brotist út með óöryggi, hræðslu eða reiði. Því er mikilvægt að einhver fullorðinn tali um vandann við börn sjúklunga og sé tilbúinn til að svara spurningum sem hugsanlega vakna. Það eykur skilning barnanna á aðstæðum og hlífir þeim við óþarfa kvíða og vanlíðan.

Kennarar þurfa að vera á varðbergi gagnvart breytingum á hegðun barns og ræða við foreldra. Mikilvægt er að skólinn fái upplýsingar um sjúkdóm foreldris, hvenær það er á sjúkrahúsi o.s.frv.

Kennari þarf að geta svarað spurningum nemanda um sjúkdóminn. Kennari þarf að ráðfæra sig við foreldra um hvernig tala skuli við barnið og hversu mikið eigi að segja því. Einnig þarf að ákveða hvað segja eigi bekkjarfélögum. Skólahjúkrunarfræðingur, og félagsráðgjafi eru til staðar til að aðstoðakennara. Kennari heimsæki barnið og ræði þessi mál við fjölskylduna. Það sama gildir um alvarleg veikindi systkina. Gott samstarf við heimilið er nauðsynlegt og getur verið ómetanlegur stuðningur við barnið.

7. Kynferðisleg misnotkun:

Ef grunur vaknar um kynferðislega misnotkun verður að tilkynna það til barnaverndaryfirvalda. Það er þeirra að skera úr um hvort grunur sé á rökum reistur.

Ferli mála sem tilkynnt eru:

Félagsmálaráð athugar málið og fylgir því til Barnahúss ef talin er ástæða til. Þar fer barnið í rannsóknarviðtal sem er greiningarviðtal í fjögur skipti. Síðan er meðferð sem er tíu skipti. Í Barnahúsi eru einnig tekin foreldraviðtöl.

Vinna í skólanum á eftir:

Æskilegt er að fundað sé með foreldrum viðkomandi nemanda reglulega eftir að tilkynnt var um málið. Farið yfir stöðu mála og eftirmeðferð rædd. Skoða skal vel hvaða aðilar innan skólans fá vitneskju um málið, best er að það séu sem allra fæstir. Æskilegt er að á þennan fund mæti jafnvel aðeins einn aðili frá skóla. Þetta eru mjög viðkvæm mál og því mikilvægt að sem fæstir hafi vitneskju um þau nema annað sé tekið fram.

Upplýsingar um mál eftir að kært hefur verið, fást aðeins frá foreldrum.

Barnaverndarnefnd og Barnahús veita skólum engar upplýsingar eftir að málum hefur verið vísað til þeirra.

Ef samstarf við foreldra gengur ekki er hægt að skrifa barnaverndarnefnd bréf þar sem upplýsinga um málið er óskað.

Ef starfsmaður skóla er grunaður um kynferðislega misnotkun er kært til lögreglu eða barnaverndarnefndar, allt eftir eðli málsins, og þeir aðilar sjá um framhaldið. Rétt er að viðkomandi starfsmaður sé leystur frá störfum meðan á rannsókn fer fram.

Aldrei skal reyna að leysa þessi mál innan skólans.

8. Aðgerðalistar ef um náttúruhamfarir eða veikindafaraldur er að ræða:

Í skólanum:

- Skólastjóri / aðstoðarskólastjóri upplýsir starfsfólk um málið.
- Nemendum er safnað í heimastofur og umsjónarkennarar upplýsa nemendur um málið.
- Ef ástæða er til að senda nemendur heim kemur skólastjóri / aðstoðarskólastjóri upplýsingum til foreldra og þeir beðnir um að sækja nemendur í skólann.
- Ef ekki er hægt að senda nemendur heim er þeim haldið í skólanum eins lengi og þurfa þykir, eða þar til hættan er liðin hjá.

9. Aðilar utan skólans sem hægt er að leita til með aðstoð:

Neyðarlínan	112
Áfallahjálp LSP	543 1000
Barna og unglingsageðdeild LSP (BUGL)	543 4300
Heilsugæslustöð	470 3090
Lögreglan	444-0665
Lögreglan – farsími	893 1559
Neyðarsími Félagsþjónustu Fljótsdalshéraðs	861 8809 – 820 3721
Skólahjúkrunarfræðingur	781 8171
Slysadeild	543 1000
Sóknarprestur	478 8814 (478 8214)
Sóknarprestur – farsími	891 6138
www.sorg.is	